

IDR

Romanian Diplomatic Institute

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

POLICY BRIEF nr. 84/2025

Rusia și „măsurile active” fals ortodoxe împotriva Occidentului și a României

Ileana Racheru

Rusia și „măsurile active” fals ortodoxe împotriva Occidentului și a României¹

Ileana Racheru²

Analistă

Institutul Diplomatic Român

ABSTRACT: În noiembrie 2025 s-au comemorat 30 de ani de la moartea lui Corneliu Coposu, fost secretar personal al lui Iuliu Maniu, deținut politic în perioada regimului comunist și lider al opoziției în anii 1990. Într-un interviu acordat în 1995, Corneliu Coposu, avertiza asupra modului prin care Rusia ar putea să își extindă influența asupra României prin ceea ce astăzi am putea numi „măsurile active”, instrumente ale războiului hibrid:

De când există în proxima vecinătate, Rusia, fie că a fost Rusie țaristă, fie că a fost ortodoxă, pravoslavnică, a reprezentat pentru noi același pericol... N-avem niciun interes să promovăm o apropiere, nici măcar pe linia unui curent pravoslavnic imperialismul rusesc... Ideea noastră de integrare a concepției de morală creștină în partidele europene nu are nicio contingență cu ideile manifestate sau ascunse ale imperialismului rusesc. Rusia, după opinia mea, fie că a fost vorba de o guvernare țaristă, de una comunistă sau de una, ca acum, să-i zicem revoluționară, n-a renunțat la aceleași idei de expansiune agrară și de penetrare în Europa. Să ne ferească Dumnezeu de o încercare reușită de penetrare rusească cu drapelul panslavismului sau al panortodoxiei.

Analiza lui Corneliu Coposu s-a dovedit premonitoare pentru consecințele negative pe care le-a avut asupra societății românești propaganda Kremlinului diseminată pe filieră fals creștină, ortodoxă și naționalistă în ultimii ani. Acest studiu își propune să demonstreze că Rusia a desfășurat în ultimii 10 ani constant „măsurile active” care vizau extinderea influenței sale în România pe filieră fals creștină, ortodoxă.

CUVINTE CHEIE: propagandă, Rusia, ortodoxie, Dughin.

¹ Această publicație se bazează exclusiv pe surse deschise. Opiniile exprimate aparțin în întregime autoarei și nu reflectă neapărat poziția instituției.

² ileana.racheru@idr.ro

INTRODUCERE

Începând din 2014, spațiul mediatic și rețelele de socializare în limba română au fost invadate de știri care anunțau un colaps iminent și sistemic al României, comentarii critice fără suport real la adresa Occidentului, articole care propun revenirea societății românești un conservatorism controversat cu accente religioase și impregnat de discurs naționalist tributar extremei drepte din perioada interbelică și național comunismului ceaușist, interpretări cu caracter fundamentalist și extremist ale ortodoxiei, precum și conspirații medicale (în contextul pandemiei COVID-19). Sunt diseminate și opinii naționaliste sau ultra-religioase, potrivit cărora românii sunt amenințați de pericole iminente care vin din Occident- despiritualizarea, renunțarea la tradiții, dispariția ortodoxiei.

Mesajele transmise nu sunt neapărat favorabile regimului politic din Rusia. Majoritatea acestora au ca obiectiv discreditarea UE și a NATO, a Ucrainei, a instituțiilor românești, a politicianilor pro-occidentali, precum și a pozițiilor oficiale ale Patriarhiei de la București.

Ideile propagandei ruse au fost promovate de presa și instituțiile finanțate oficial de la bugetul de stat al Federației Ruse și de jurnaliști/influenceri din România, R. Moldova, SUA. Propaganda este întreținută și de politicieni și partide din România, precum și de organizațiile neguvernamentale care promovează o agendă care se revendică ideologic de la extrema dreaptă din perioada interbelică- Mișcarea Legionară. Ideile propagandei ruse sunt transmise și de persoane care aderă la cauză din convingere, precum și de electoratul naționalist și conservator (care după dispariția PRM și PNȚCD nu a fost reprezentat), de cei care nu au avut beneficii ca urmare a aderării României la UE.

CUM A FOST PENETRAT DE CĂTRE RUSIA ON-LINE-UL DE LIMBA ROMÂNĂ? CINE A IMPLEMENTAT "MĂSURILE ACTIVE" ALE KREMLINULUI?

Începând din 2014, pentru România a fost creat un proiect mediatic și o rețea de distribuție a propagandei pro-ruse. Iurie Roșca (fost lider al principalului partid unionist din R. Moldova- *Partidul Popular Creștin și Democrat*, al cărui proiect politic a eșuat după votul de susținere a președintelui pro-rus Vladimir Voronin) a deschis o secțiune specială dedicată

României pe pagina de internet a Sputnik.md. În aceeași perioadă, în on-line-ul românesc au apărut și alte publicații finanțate statul rus: *Rusia la zi*, *Vocea Rusiei*, *Russia Today*, *Vești din Rusia*. Roșca a creat și o redacție *Sputnik* dedicată exclusiv României compusă din foști jurnaliști care au lucrat pentru ziarul unionist *Flux* din R. Moldova și jurnaliști, influenceri, bloggeri din România.

Proiectul mediatic a fost susținut pe un fond extremist care a subzistat și, ulterior, a renăscut în România postcomunistă – legionarismul, dar a reunit și (foști) jurnaliști care promovaseră naționalismul ceaușist, precum și universitari, cercetători de la Academia Română, absolvenți de studii superioare care au chestionat avantajele aduse României de aderarea la UE și NATO. Acestora li s-au adăugat clerici ortodocși, protestanți sau influenceri emițători ai unui discurs care amestecă idei religioase cu naționalismul românesc.

Narațiunile *Sputnik* au fost intens popularizate pe rețelele de socializare în perioada referendumului pentru amendarea Constituției României din 2018 și de ONG-uri, activiști civici din zona creștină (reuniți în Coaliția pentru Familie și care aveau legături cu structuri similare din Federația Rusă și Occident)³. O parte a liderilor și a influencerilor din CpF s-au regăsit și în mișcările de extremă dreapta din România (Noua Dreaptă)⁴.

Demersurile lui Iurie Roșca au fost suplinite prin organizarea unor dezbateri publice la care a fost invitat ideologul rus de extrema dreaptă – Alexandr Dughin, precum și de traducerea și publicarea cărților acestuia în România⁵. Dughin era, însă, cunoscut și unor cercuri academice din România încă din anul 2011⁶. În lucrarea *Bazele Geopoliticii*, Dughin propunea un

model teoretic de participare a României la Proiectul Eurasia... prin dezvoltarea calitativă a spațiului cultural și social ce face legătura Estului (Rusia) cu Occidentul (Europa), acest spațiu asumându-și astfel identitatea țărilor europene

³ Vezi anexa.

⁴ Răzvan Filip, Cu ce se mai ocupă zilele astea liderii Coaliției pentru Familie, PressOne, 13.02.2022, <https://pressone.ro/cu-ce-se-mai-ocupa-zilele-astea-liderii-coalitiei-pentru-familie>, accesat la 23.06.2025.

⁵ În 2017, în România au venit Alexandr Dughin și Nicolai Starikov. Dughin și-a lansat cartea Destin eurasianist.

Starikov era admirator al lui Stalin, lider al unui partid naționalist, amic vechi cu președintele R. Moldova, Igor Dodon <https://nstarikov.ru/blog/80980>. Igor Dodon a menționat într-o postare pe Facebook că : Встретились с моим старым другом, известным российским историком, писателем и публицистом Николаем Викторовичем Стариковым. Он подарил мне свою новую книгу "Война чужими руками", крайне актуальную в свете сегодняшних событий в мире. Всем рекомендую ее прочитать.

A venit în România pentru a-și prezenta cartea *Naționalizarea Rublei. Calea spre libertatea Rusiei*.

⁶ "Cozmin Gușă, doctor în geopolitică", *Qmagazine*, 1.07.2011, <https://www.qmagazine.ro/cozmin-gusa-doctor-in-geopolitica/>, accesat la 23.06.2025.

ortodoxe, rămânând intacte caracteristicile distinctive naționale și culturale (fără a le dizolva în lumea stereotipă a globalismului sau aflându-se sub influența modului de viață american care anihilează toate caracteristicile etnice)⁷.

În 2013, Dughin și-a reconfigurat ”proiectul geopolitic” într-o altă publicație finanțată de statul rus (*Vocea Rusiei*): ”intrând în aceasta Uniune [Eurasianică], România s-ar putea uni cu Moldova în care s-ar fi reintegrat Transnistria. Toata lumea ar avea de câștigat!... În Europa există o percepție negativă și injustă a românilor. Cred că integrarea României în spațiul eurasiatic poate avea loc sub zodia identității culturale ortodoxe. În cadrul Comunității Eurasiatice această țară își va putea rezolva problemele economice și teritoriale, dar mai mult, va fi acceptată cu bucurie”⁸.

În 2014, Dughin a vizitat mai multe mănăstiri din nordul Moldovei, printre care și așezământul privat Dorna Arini, care îi aparține arhiepiscopului Teodosie, cunoscut ca susținător al președintelui Putin. Mănăstirile din nordul Moldovei nu au fost alese întâmplător de Dughin pentru că în spațiul public din România se cunoștea faptul că acestea erau permeabile la ideile ideologiei legionare și ale propagandei anti Patriarhia de la București (diseminate prin intermediul Mănăstirii Bănceni din Ucraina).

În 2017, Dughin a revenit în România pentru a-și lansa volumul *Destin Eurasianist*, prilej cu care a realizat un melanj între discursul cu teme religioase, naționalismul rusesc și cel românesc, pornind inclusiv de la scrierile unor filozofi români din perioada interbelică care au susținut Mișcarea Legionară:

Există o Rusie ideală, cerească, eternă. Aceasta este identitatea noastră profundă, e felul în care am dori să fim, felul în care ne visăm pe noi înșine, e Rusia noastră profundă. Ea nu iese totdeauna la suprafață, dar ea ne face pe noi ruși. Datorită învățăturilor filosofilor care au exercitat o influență asupra mea – Blaga, Eliade, Nae Ionescu, Ioan Culianu –, datorită acestor filosofi, știu că există și o Românie cerească și profundă, acea Românie care reprezintă identitatea noastră eternă. Este România sfântă, este acea Românie care îl face pe un român să fie român. Este un dialog între Rusia sfântă și România sfântă, între Rusia profundă și România profundă, între Rusia eternă și România eternă⁹.

⁷ Alexandr, Dughin, *Bazele Geopoliticii*, vol. I, Editura eurasiatica.ro, București: 2011, Pag.17-18.

⁸ Claudiu Zamfir, FOTO Aleksandr Dughin a fost în România. Ideologul lui Putin s-a întâlnit la Manastirea Neamt și Manastirea Dorna Arini cu mai multi preoti și stareți ortodocși – surse, Hotnews.ro, 25.06.2014, <https://hotnews.ro/foto-aleksandr-dughin-a-fost-in-romania-ideologul-lui-putin-s-a-intalnit-la-manastirea-neamt-si-manastirea-dorna-arini-cu-mai-multi-preoti-si-stareti-ortodocsi-surse-558551>, accesat la 23.07.2025.

⁹ Iulia Marin, Dughin, la București: "Noi, rușii, am comis multe nedreptăți în raport cu România", PressOne, 6.04.2017, <https://pressone.ro/dughin-la-bucuresti-noi-rusii-am-comis-multe-nedreptati-in-raport-cu-romania>, accesat la 12.08.2025.

După ce lui Iurie Roșca i-a fost interzis accesul pe teritoriul României (2021) iar *Sputnik.md* și alte publicații finanțate de statul rus au fost închise (în contextul declanșării agresiunii militare a Rusiei împotriva Ucrainei (2022), propaganda pro-rusă cu accente religioase a continuat să fie distribuită de o parte a persoanelor și ONG-urilor care activaseră în CpF, precum și prin folosirea boților/inteligenței artificiale. În contextul pandemiei COVID-19 și a deciziei autorităților de a restricționa accesul în biserici în timpul unor sărbători, narațiunile cu privire la restrângerea drepturilor religioase de către autorități au proliferat. În același timp, clerici ortodocși și protestanți cu discurs controversat și conspiraționist au contribuit major la diseminarea propagandei. Situația a fost amplificată și de faptul că mesaje au fost preluate de partide extremiste și ONG-uri ce promovează ideologia legionară.

„Măsurile active” ale Rusiei au inclus și implicarea directă a unor oficiali ruși în promovarea valorilor creștine, dar și în acțiuni de curtare a extremei drepte, precum și a unor clerici sancționați de Sinodul BOR sau caterisiți. Aceștia au fost invitați la recepțiile oficiale organizate de ambasada Rusiei la București sau au fost vizitați de către oficialii ruși. Fostul preot și regizorul Ciprian Mega, arhiepiscopul Teodosie. Mega a realizat un film cu puternic mesaj anti-occidental, a fost de două ori premiat la un festival de film la Moscova și a apărut în fotografii alături de purtătoarea de cuvânt a MAE al Rusiei, Maria Zaharova. Ambasadorul Vladimir Lipaev s-a întâlnit cu arhiepiscopul Tomisului, Teodosie¹⁰.

CONCLUZII

În ultimii 10 ani, Rusia a penetrat spațiul on-line de limbă română cu mesaje care au denaturat ortodoxia asociind-o cu discursul antioccidental de extrema dreaptă sau național comunist. Aceste „măsuri active” ale Kremlinului nu trebuie confundate cu acțiunile oficiale ale dialogului ortodox dintre Patriarhia de la București și Patriarhia Moscovei și a întregii Rusii, care au avut loc până la momentul în care Biserica Ortodoxă Rusă a sprijinit războiul împotriva Ucrainei.

¹⁰ Alex Vlaicu, ”ÎPS Teodosie, surprins alături de ambasadorul Rusiei la Arhiepiscopia Tomisului. Contextul în care a avut loc întâlnirea”, *Adevărul*, 5.05.2025, <https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/ips-teodosie-surprins-alaturi-de-ambasadorul-2441047.html>, accesat la 14.07.2025.

Inițial, Moscova a utilizat publicații care erau subvenționate de statul rus și ulterior a beneficiat de extinderea rețelelor sociale. Rețeaua de promovare a ”măsurilor active” a inclus atât persoane fără funcții oficiale cât și angajați ai Ministerului de Externe al Rusiei.

IDR

Institutul Diplomatic Român

Misiune. Institutul Diplomatic Român (IDR) își asumă misiunea de a contribui substanțial la creșterea calității diplomației românești prin formare, educare continuă, cercetare, prin dezvoltarea gândirii critice și strategice, prin conectare internațională. O politică externă bună servește unei politici interne benefice.

Principii: valorizarea resurselor umane, profesionalismul, respectul și dialogul, responsabilitatea pentru comunitate.

Pornind de la atribuțiile legale fondatoare ale IDR, dezvoltarea în continuare a institutului se realizează, în funcție de nevoile identificate în MAE, pe următoarele patru direcții:

- Formarea și educarea continuă a diplomaților și a altor categorii de cursanți;
- Aprofundarea dimensiunii de cercetare și expertiză pe spații regionale și problematice funcționale;
- Funcționarea IDR ca *think-tank* al MAE;
- Integrarea IDR în cadrul unei rețele internaționale de institute relevante similare.

Autor: Ileana Racheru (PhD) este analistă la Institutul Diplomatic Român – Serviciul Furnizare de Expertiză pentru MAE și cadru didactic asociat la Universitatea din București.

Seria Policy Brief IDR
ISSN 2066-5989
ISSN-L 2066-5989

Editare, formatare și grafică: Claudiu Codreanu

Imagine copertă: <https://unsplash.com/photos/a-building-with-gold-domes-83iJobn1XrI>

Institutul Diplomatic Român - IDR
<https://www.idr.ro/en/> | secretariat@idr.ro
Primăverii 17, sector 1, București, 011972